

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/80/2024
Identifikačné číslo spisu:	1415209524
Dátum vydania rozhodnutia:	28.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1415209524.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: W.. O. T., narodený X. K. XXXX, G. A. XX, Y., zastúpený: JUDr. Andrej Gara, advokát, Štefánikova 14, Bratislava, proti žalovanej: C.. I. T., narodená XX. I. XXXX, Y. G. XX/A, J., zastúpená: JUDr. Ivana Zmeková, advokátka, Zámocká č. 18, Bratislava, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV (aktuálne Mestský súd Bratislava IV) pod sp. zn. 7C/305/2015, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/21/2023 z 26. októbra 2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanej náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 7C/305/2015-548 zo 6. novembra 2017 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov - žalobcu a žalovanej. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %, ako plne úspešnej strane sporu.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu a žalovanej rozsudkom sp. zn. 8Co/196/2018 z 27. augusta 2019 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a o trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania, podľa § 396 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v spojení s § 255 ods. 2 CSP. Odvolací súd pri rozhodovaní o trovách konania vzal do úvahy čiastočný úspech každej zo strán sporu, keď, pokiaľ ide o výšku finančnej náhrady na vyrovnanie podielov na vysporiadanom majetku, žiadna zo strán nebola v celom rozsahu úspešná.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu z 27. augusta 2019 podala žalovaná dovolanie, konkrétne proti výroku o trovách konania, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

4. O podanom dovolaní rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej „Najvyšší súd SR“ aj „dovolací súd“) uznesením sp. zn. 6Cdo/193/2020 z 30. novembra 2022 tak, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/196/2018 z 27. augusta 2019 vo výroku III. o náhrade trov konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

5. Následne Krajský súd v Bratislave rozhodol uznesením sp. zn. 8Co/21/2023 z 26. októbra 2023 tak, že žalovaná má nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v celom rozsahu.

6. Proti uvedenému uzneseniu podal včas dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) navrhujúc, aby dovolací súd zrušil uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/21/2023 z 26. októbra 2023 a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

7. Namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu o náhrade trov konania je v rozpore s praxou všeobecných súdov, keď v konaní o vyporiadanie BSM neplatí zásada úspechu vo veci, pretože podiely BSM oboch účastníkov majú byť rovnaké. Uvedená prax vychádza z rozhodnutia R 42/1972. Žalobca poukázal na skutočnosť, že súd prvej inštancie rozhodoval v zmysle § 150 Občianskeho zákonníka, pričom bola dodržaná s odkazom na stranu 31 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, parity podielov. Odvolací súd teda nesprávne interpretoval § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 2 CSP, ak úspech žalovanej vo veci viazal výlučne na zohľadnenie jej návrhu na vyporiadanie BSM v spore. Takým rozhodnutím odvolacieho súdu došlo k vade konania na základe § 420 písm. f) CSP. Poukázal na stanovisko Najvyššieho súdu SR č. 2/2016 a Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 344/2019 z 21. novembra 2019.

8. Pre prípad, ak by sa dovolací súd s vyššie uvedenou argumentáciou žalobcu nestotožnil, a považoval by za relevantné viazať pomer úspechu v spore o BSM výlučne na návrhy vyporiadania strán v spore, zdôraznil, že aj tu postupoval odvolací súd procesne vadne. Odvolací súd totiž pri svojom rozhodovaní nekriticky vychádzal výlučne z návrhu žalovanej, ktorý bol prednesený v rámci záverečnej reči na predposlednom pojednávaní pred súdom prvej inštancie. Toto pojednávanie bolo odročené výlučne za účelom vyhlásenia rozsudku. Odvolací súd sa teda nijakým spôsobom nevysporiadal a v odôvodnení rozhodnutia nevenoval pôvodnému návrhu žalovanej, resp. návrhu toho, čo žalovaná žiadala na začiatku konania v rámci vyjadrenia k žalobe vo vzťahu k tomu čo žiadala po vykonanom dokazovaní v spore. Odvolací súd sa zároveň nevenoval postoju strán v spore, dôkazným prostriedkom, ani príčine toho, z akého dôvodu vznikol nesúlad medzi návrhom žalovanej a žalobcu na začiatku sporu s návrhmi tesne pred vyhlásením rozsudku súdom prvej inštancie. Pokiaľ by totiž malo byť o úspechu v spore podľa ust. § 255 ods. 1 CSP rozhodované na inom princípe ako princípe parity podielov, skúmanie vyššie uvedeného je v zmysle aktuálnej praxe najvyšších autorít nedeľnou súčasťou rozhodovania o náhrade trov konania v sporoch o BSM. Nakoľko uznesenie odvolacieho súdu nedáva odpoveď na otázku zmeny návrhov žalovanej počas trvania sporu na prvej inštancii, ako aj postoja strán počas tohto konania vo vzťahu ku konečnému rozhodnutiu vo veci samej vôbec, došlo aj z tohto dôvodu k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP.

9. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že nie je pravdivé tvrdenie žalobcu, že odvolací súd nekriticky vychádzal výlučne z návrhu žalovanej, ktorý bol prednesený v rámci záverečnej reči. Zdôraznila, že žalovaná bola vo svojich návrhoch od počiatku konzistentná a požadovala len to, čo v rámci súdneho konania získala (dokonca žalovaná bola ochotná uzatvoriť so žalobcom aj dohodu v totožnom znení ako aj napokon rozhodol súd prvej inštancie, čo žalobca odmietol). Ten, kto nebol ochotný sa dohodnúť a mal nedôvodné a neprimerané požiadavky, bol práve žalobca. Argumentáciu žalobcu uvedenú v dovolaní považuje žalovaná za účelovú a nedôvodnú, pričom odkazuje na závery napadnutého rozhodnutia (najmä body 11. až 16.) a žiada dovolací súd, aby dovolanie žalobcu odmietol, nakoľko nie je splnená podmienka podľa § 429 CSP, lebo žalobca bol poučený o povinnom zastúpení advokátom a k jeho dovolaniu nie je pripojené plnomocenstvo, už táto skutočnosť je sama o sebe dôvodom na odmietnutie jeho dovolania podľa § 447 písm. e) CSP a navyše v danom prípade neexistuje

ani dovolací dôvod, ako to tvrdí žalobca. Argumentácia žalobcu je tiež v rozpore s rozhodnutím dovolacieho súdu vydaným v tejto veci (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. novembra 2022 sp. zn. 6Cdo/193/2020).

10. Najvyšší súd SR ako dovolací súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie odmietne.

11. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

14. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietajúc podľa obsahu dovolania nesprávne právne posúdenie otázky o náhrade trov konania a nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia.

15. Ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania alternatívne buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcemu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o materii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej.

16. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvostupňového súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí; spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené.

17. Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie, a ktoré sú tak v danej ním riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu a o výške trov konania, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím

konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (viď I. ÚS 275/2018 in č. 74/2018 Zbierky nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky).

18. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením ich súdnej ochrany. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom odvolacom návrhu spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

19. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

20. Ako už dovolací súd v tomto spore konštatoval, keď rozhodoval o podanom dovolaní žalovanej v uznesení sp. zn. 6Cdo/193/2020, aj z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania, a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu ochranu. Všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 Ústavy SR), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 Ústavy SR), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v Občianskom súdnom poriadku účinnom do 30. júna 2016 (§ 142 a nasl.), resp. v Civilnom sporovom poriadku účinnom od 1. júla 2016 (§ 255 a nasl.). Procesné predpisy, ktoré upravujú rozhodovanie o náhrade trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu.

21. Podľa rozhodnutia R 42/1972, aj na ktoré sa odvoláva dovolateľ, pri rozhodovaní o trovách konania o vyporiadanie BSM súdy správne vychádzajú z § 142 Občianskeho súdneho poriadku. Pokiaľ súdy vidia procesný úspech alebo neúspech oboch manželov v tom, aký veľký podiel im zo spoločného majetku pripadne, ide o postup, ktorý zodpovedá tomu, že súdy nie sú návrhom na vyporiadanie viazané pri zisťovaní BSM a pri vykonaní vyporiadania. Zhodne postupujú pri vymeriavaní súdneho poplatku. Nemožno však vylúčiť ani ten postup, kedy súdy pri posudzovaní pomeru procesného úspechu oboch manželov prihliadnu podľa okolností na to, ak bola riešená otázka rozsahu a hodnoty BSM.

22. Trovy vynaložené účastníkom konania (sporovou stranou) v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému tvrdenému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 Ústavy SR a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú.

23. Každé rozhodnutie súdu, ktorým sporovej strane neprizná náhradu trov konania, musí byť zo svojej podstaty výnimočným rozhodnutím, prijatým na základe riadneho zváženia všetkých relevantných okolností konkrétneho prípadu. V prejednávannej veci odvolací súd na základe podaného odvolania zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak, že finančné prostriedky v sume 1 211,85 eur, ktoré súd prvej inštancie prikázal žalobcovi, odvolací súd prikázal žalovanej a pokiaľ ide o finančné vyrovnanie,

odvolací súd uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanej sumu 49 223,46 eur, pričom súd prvej inštancie zaviazal žalobcu na sumu 36 911,55 eur.

24. Z uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/21/2023 z 26. októbra 2023 zároveň vyplýva, že odvolací súd rozhodol o odvolaní v časti náhrady trov konania v prospech žalovanej, rešpektujúc zároveň vyslovený názor dovolacieho súdu v tomto spore, a to z uznesenia sp. zn. 6Cdo/193/2020 z 30. novembra 2022, že žalovanej patrí minimálne nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd v uznesení z 26. októbra 2023 rozhodol, že žalovaná má nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v celom rozsahu, pričom svoje rozhodnutie odôvodnil zrozumiteľným spôsobom v bodoch 11. - 17. odôvodnenia uznesenia s poukazom na ustanovenia § 255 ods. 1, § 396 ods. 1, 2, § 453 ods. 1, 3 CSP. Pri rozhodovaní o trovách konania v sporoch o vyporiadanie BSM možno totiž v súlade s doterajšou súdnou praxou vychádzať i z procesného úspechu alebo neúspechu oboch manželov, prihliadnúc na vyporiadacie návrhy a postoj oboch strán sporu, ktoré jednak určujú rozsah meritórneho posúdenia a od ktorých závisí konečné rozhodnutie v spore - vyporiadanie BSM.

25. Z ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napádaného rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľovi znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a ani námietka o nesprávnom právnom posúdení náhrady trov konania.

26. Aj v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky platí, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Věcná spojitost' odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydané rozhodnutie musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného uznesenia. Iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

27. V posudzovanom prípade obsah spisu podľa názoru dovolacieho súdu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu sa vyrovnalo so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalovanej a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním už v právoplatne skončenom merite veci, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dovolateľ sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Preto dovolací súd odmietol dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP.

28. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd SR neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.